

A jó gyakorlat gazdája	Szervezet/Intézmény neve:	Baptista Szeretetszolgálat Szeretetotthona
	Szervezet/Intézmény címe:	7624 Pécs, Alkotmány utca 79.
	Nyújtott szolgáltatás típusa:	Időskorúak ápoló, gondozó otthona
	Jó gyakorlatot prezentáló szakember neve és titulusa:	Kelemen Mónika részlegvezető
	telefonszáma:	20/430-4404
	e-mail címe:	titkarsag.pecs@baptistasegely.hu
A jó gyakorlat címe	Betegkísérés szakrendelésekre	

A jó gyakorlat célcsoportja/i

Szakorvosi vizsgálatra, beavatkozásra utalt/visszarendelt idős gondozottak

A jó gyakorlatot életre hívó probléma / A helyzet leírása

Idős gondozottaink gyakran mennek külső szakrendelőkhöz, klinikai ambulanciákra vizsgálatokra, kezelésekre, orvosi ellátásra. Idős koruk miatt mozgáskészségük korlátozott, mentális állapotuk többségüknél megromlott, rosszul tájékozódnak, nehezen kommunikálnak. Ezen nehézségek miatt a külső vizsgálatok alkalmával kísérőszemélyt kell biztosítanunk számukra.

A jó gyakorlat leírása

A korábbi gyakorlat szerint a külső vizsgálatra a betegkísérést gondozó, ápoló vagy segédgondozó oldotta meg. Ez a szűk törvényi létszám miatt sokszor nagy terhet ró a személyzetre. Az idős, demens betegek bentlakásos intézményének személyi létszámát az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet szabályozza. 100 ellátottra vetítve 24 ápolót/gondozót ír elő. Ez a mi részlegünkön azt jelenti, hogy 56 bentlakó gondozottra 14 ápoló/gondozó jut. A szakvizsgálatokra való utalás délelőtti időpontjában átlagosan 3-4 gondozó teljesít szolgálatot. Ebből a létszámból nagyon nehéz nélkülözni egy főt, aki beteget kísér. Újjonnan bevezetett gyakorlatunkban, a hozzátartozókkal való szorosabb együttműködés keretén belül, bevontuk a készséges hozzátartozókat a betegkísérésbe. Jó előre, időben, amint megtudjuk a vizsgálat időpontját, értesítjük a hozzátartozót az aktuális vizsgálatról, és megkérdezzük, hogy „szeretné-e elkísérni az édesanyját/édesapját...”. Elmondjuk neki, hogy az ő jelenléte és közreműködése jó érzéssel és fokozott biztonságérzettel töltené el a gondozottat, és ezáltal a gondoskodó segítség által, és az együtt töltött idővel, családi kapcsolataik is elmélyíthetőek. Nem titkoljuk emellett, hogy az Idősotthon szempontjából is előnyös ezen együttműködés, de a hangsúlyt a gondozott – hozzátartozó interperszonális kapcsolatára fektetjük. A felajánlott lehetőséggel sok hozzátartozó élni kíván. Ebben a közös feladatban többekkel jól együtt tudunk működni.

Amennyiben a hozzátartozó nem ér rá, nem tudja vállalni a kísérést, természetesen megnyugtatjuk, hogy ezt a feladatot a személyzet készséggel elvégzi. Ilyen esetekben a terápiás munkatársak vagy az ápolók/gondozók kísérik el lakóinkat, igazodva az aktuális ápolói létszámhoz illetve a mentálhigiénés programokhoz.

A jó gyakorlat jelentősége

A kísérésben több hozzátartozó szívesen részt vesz. Eddigi tapasztalataink azt mutatják, hogy a közös feladat közelebb hozza a hozzátartozókat az Intézmény mindennapjaihoz, jobban megismerik a személyzetet, közvetlenebb a kapcsolatuk a részlegvezetővel, és nem utolsó sorban közvetlenebb, szorosabb családi kötelék alakul ki a gondozott és a hozzátartozó között, ezen segítő, gondoskodó feladat közben. Mi lehet ennek a pozitív hatásnak az alapja? Mai modern társadalmunkban az egészség, a szépség és a fiatalság értéknek számít. Az ipari társadalom működése nem kedvez a társadalom azon tagjainak, akik valamilyen okból kiszorulnak a funkcionalitás tereiből.

A teljesítményelvű megítélés alapján, akik „hasznossága” kérdéses, vagy nem mérhető, könnyen elvesztik pozícióikat, szerepeik szűkülnek. Nem termelők már, és egyre kevésbé piaci fogyasztók. A funkcionalitásra és teljesítményre épülő társadalmakban az öregség stigmatizálódott. Az öregségellenes társadalom nem pusztán a betegséget, a haldoklást és a halált kezeli „oda nem illó” tabuként és hátrítandóként, hanem már magát az idős kort is. Ez az úgynevezett „szociális halál” jelensége. A posztszocialista országok társadalmában sajátos probléma, hogy a szocializmus időszakában a családi szerepek radikális átértelmezése zajlott, ami tovább bonyolította a generációk egymáshoz való viszonyát (*Popper Péter: Magára hagyott generációk* című könyve ezzel a témával foglalkozik). Sajnos ez a magára maradás az idős generációra halmozottan érvényes. Különösen azokra, akik bentlakásos idősotthonban élnek. Muslant 1999-es tanulmánya szerint az időskori depresszió a 65 év feletti teljes populációban 15%, míg az idősotthonban élőkénél 30-40%-os az előfordulása. „*Használd, vagy elveszted!*”... ez az alaptörvény igaz az izomműködésre, a memóriára, de igaz a társas kapcsolatokra is. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a még meglévő családi kapcsolatok ne korlátozódjanak pusztán formális látogatásokra, ne csak ünnepnapokon jusson eszükbe a gyermekeknek, unokáknak a nagymama, hanem aktívan tudatosan, gondoskodón forduljanak idős családtagjuk felé. A gondoskodás alapvető emberi ösztön. Mindannyian egy „gondoskodó lény”, egy édesanya által jövünk a világra. Barcsi Tamás írja „*Az ember méltósága*” című művében, hogy „minden ember egy gondoskodásra szoruló lényként születik, és a gondoskodásra élete későbbi szakaszában is szüksége lesz...” A fiatal generációt minden állatfaj gondozza, óvja a fajfenntartás érdekében, de az öregekkel, betegekkel, fogyatékosokkal való törődés, gondoskodás, ápolás megkülönböztetően emberi vonás. A gondoskodás kapcsolatot teremt és a méltóságon alapul. Barcsi szerint „az együttérzésen alapuló erkölcsiségben a kölcsönösség abban nyilvánul meg, hogy felelősséget vállalunk, mert mindannyiunknak szüksége van a másokra a lét minden fokán, különösen bánatunkban, magányunkban, szenvedésünkben, és a halál árnyékában”. Ki más, ha nem egy idős, beteg, családjától külön élő ember az, aki rászorul az odafigyelő gondoskodásra, és kitől mástól eshet a legjobban ez a gondoskodás, ha nem a családtagjától. Ezen gondolatok mentén, ezen filozófiákat magunkénak vallva, ösztönözzük a hozzátartozókat arra, hogy vegyék ki a részüket gondozottaink mindennapjaiból, gondozásából, jelen esetben a betegkísérés folyamatában való részvétellel. A gyakorlat azt mutatja, hogy az idős gondozottak kifejezetten örülnek, hogy a vizsgálat napján egy családtagjuk van velük. Jókedvvel, feldobottan érkeznek vissza, még akkor is, ha a magyar egészségügy folyosóin hosszas várakozásban volt is részük. Nem is bosszantó akkor a várakozás, ha azzal lehetnek, akihez érzelmileg kötődnek.

Emellett a hozzátartozók által végzett betegkísérés jelentős segítség a napi műszak számára, hisz így az otthonban történő ellátásból nem kell nélkülöznünk egy szakembert, és az aznapi ellátást gördülékenyebben tudjuk megoldani az intézményben. Bízunk benne, hogy mind több családtag bevonható ebbe a közös feladatba, és reméljük, hogy jótékony hatása érvényesül mind a lakók, mind a hozzátartozók, mind a személyzet közti kapcsolatrendszerben.

Alkalmazhatóság

Az általunk bevezetett gyakorlat bármelyik idősotthoni részlegen alkalmazható.

Felhasznált irodalom

Barcsi Tamás: Az ember méltósága. Attraktor Kiadó : Budapest, 2005.

Hazafi Klára – Székely Miklós: Geriátria : jegyzet. PTE : Pécs, 2007.

Popper Péter: Magára hagyott generációk. Saxum : Budapest, 2006.